

Слідчий повідомляє особу, що постраждала від злочину, про факт визнання його потерпілим і роз'яснюють останньому його права й обов'язку. Потерпілий докладно допитаний про прикмети злочинця, дасть його «словесний портрет» у тому виді, як він залишився в його пам'яті. Не варто наполягати, щоб потерпілий неодмінно пригадав і описав те, що не може пригадати. Докладний допит про індивідуальні прикмети злочинця, викрадених речах і т.д. важливий для подальшого розшуку і пред'явлення їх потерпілому для упізнання.

Допитувати потерпілого рекомендується якомога швидше після вчиненого злочину. Показання таких потерпілих відрізняються не тільки більшою достовірністю, але і великим достатком деталей [2, с. 12]. При допиті потерпілих по справах про розбійний напад, і хуліганстві враховується стан потерпілих у момент нападу. Нерідко під впливом страху вони сумлінно помиляються й освітлюють із події в перебільшеному вигляді.

Підводячи підсумок, зазначимо, що допит – це ефективний засіб одержання доказів. Під час його проведення слідчий отримує від допитуваного (свідка, потерпілого, підозрюваного) інформацію про обставини події злочину й інші обставини, що мають значення для встановлення об'єктивної істини та забезпечення правильного застосування закону.

Список використаних джерел:

1. Ароцкер Л.Е. "Тактика й етика судового допиту", М. "Юрид. Літ.", 1969 -120с.;
2. Гаврилова М.І. "Вплив вселення на формування показань свідків", автореф., Дис., Канд., Юрид. Наук., К., 1975- 25с
3. Кримінальний процесуальний кодекс України, -Х.:Одіссей,2012.-360с
4. Порубов М.І. "Наукова основа допиту на минулому слідстві. - 3-е. Вид., переопр. - Мінськ: Вища школа, 1978 - 175с.

Бахчев К. В.

ад'юнкт кафедри криміналістики,
судової медицини та психіатрії
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

АЛГОРИТМИ ДІЙ ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ ХУЛІГАНСТВА, ВЧИНЕНОГО НЕПОВНОЛІТНІМИ

Аналіз матеріалів судово-слідчої практики дозволив дійти висновку, що типові слідчі ситуації початкового етапу розслідування хуліганства, вчиненого неповнолітніми, бувають такі:

1) неповнолітній хуліган затриманий під час вчинення суспільно небезпечних дій, наявні очевидці події та матеріальна доказова інформація – 19 %;

2) було вчинено хуліганські дії, неповнолітнього хулігана не було затримано, наявні очевидці події та матеріальна доказова інформація – 41 %;

3) було вчинено хуліганські дії, неповнолітнього хулігана не було затримано, недостатня доказова інформація – 23 %;

4) було вчинено хуліганські дії, відсутні характеристики правопорушника, недостатня доказова інформація – 17 %. Виділено типові слідчі ситуації подальшого етапу розслідування.

Визначено порядок дій слідчого відповідно до кожної із них. Так, стосовно першої ситуації, то вона є найбільш простішою. Адже навіть за конфліктного ставлення хулігана до процесу досудового розслідування доказової інформації достатньо для пред'явлення підозри. Необхідно її лише зафіксувати відповідними процесуальними діями. Зокрема, матеріальні докази необхідно вилучити під час огляду місця події, провести допити потерпілого та свідків, а також, за необхідності, пред'явлення для впізнання неповнолітнього цим особам та призначити експертизи. З огляду на зазначене, обов'язковими СРД, а також іншими заходами по визначеній слідчій ситуації будуть наступні:

– тактична операція «Затримання неповнолітнього хулігана на місці події»;

– огляд місця події;

– допит потерпілого, свідків та підозрюваного;

– освідування потерпілого та підозрюваного;

– призначення і проведення експертиз для встановлення тяжкості тілесних ушкоджень, виявлення ідентифікуючих ознак хулігана;

– огляд та доручення до провадження відеозаписів, фотографій, на яких зафіксовані хуліганські дії та їх наслідки.

В свою чергу, М.І.Порубов у цій ситуації визначає можливість проведення наступних СРД та інших заходів:

– припинення хуліганських дій;

– затримання підозрюваного;

– особистий огляд підозрюваного, огляд його одягу та місця події;

– встановлення особи затриманого, встановлення ознак хуліганства в його діях;

– виявлення та забезпечення збереження джерел доказів, що включає бесіди, опитування, огляд, допит, особистий обшук, обшук по місцю проживання (наприклад, в випадку розслідування радіохуліганства) та інше. Дана слідча ситуація характерна для хуліганства, вчиненого на вулиці, в громадському транспорті тощо [1, с. 244].

В другій ситуації, крім вище зазначених, додається комплекс заходів з реалізації тактичної операції «Розшук неповнолітнього хулігана». Крім цього, необхідно провести ряд СРД, НСРД, пошукових та інших заходів, зокрема:

- огляд місця події з метою виявлення ознак, що допоможуть звузити коло підозрюваних;
- допит потерпілого та свідків;
- огляд та долучення до справи відеозаписів, фотографій, на яких зафіксовані хуліганські дії та їх наслідки;
- призначення та проведення експертиз;
- тактична операція «Розшук неповнолітнього хулігана».

Третя ситуація характеризується наявністю свідчень очевидців, тому на перший план виходять допити потерпілих і свідків для максимальної деталізації портрету хулігана, а також докладне проведення огляду місця події.

- огляд місця події;
- встановлення та допит свідків;
- призначення експертиз, необхідних для встановлення окремих обставин правопорушення.

Четверта ситуація не дає можливості визначити, чи дійсно хуліганські дії вчинив неповнолітній. Тому у даному випадку необхідно зібрати максимум орієнтуючої інформації: записи відеокамер з різних об'єктів, що розташовані неподалік від місця події, дані про діяльність в цьому районі груп неповнолітніх осіб різного спрямування тощо. Серед СРД, які в будь-якому випадку доцільно якнайшвидше проводити будуть наступні:

- огляд місця події;
- встановлення та допит свідків;
- призначення експертиз, необхідних для встановлення окремих обставин правопорушення.

Так, гр. Б. приблизно о 23:30 год. прогулюючись неподалік залізничної колії у с. Старе Село, Пустомитівського району, Львівської області, з мотивів явної неповаги до суспільства, що супроводжувалося особливою зухвалістю та винятковим цинізмом, безпричинно, з надуманих спонукань, умисно почав кидати каміння у проїжджаючий поряд пасажирський поїзд № 43 сполученням «Івано-Франківськ-Київ», внаслідок чого було розбито по одному вікні у № 5, 9, 10, 11, 13, 14, 15 вагонах, спричинивши матеріальну шкоду «пасажирському вагонному депо Чернівці» ДТГО «Львівська залізниця». Особа зникла з місця події і лише в ході пошукових заходів, своєчасних допитів свідків її було встановлено та засуджено. [2]

Підсумовуючи, необхідно зазначити, що алгоритми проведення процесуальних дій під час розслідування хуліганства, вчиненого неповнолітніми, мають дуже важливе значення для кримінальних проваджень досліджуваної категорії.

Список використаних джерел:

1. Криміналістика : учебное пособие / Под ред. Н. И. Порубова. – Мн.: Выш. Шк., 1997. – 344 с.
2. Справа № 450/3269/14-к, Архів Пустомитівського районного суду Львівської обл., 2015 р.